Col·loqui durant la crisi

Un mal moment per a la República

per CARLES SOLDEVILA

—Els vells republicans estem malhumorats.

—No cal que ho declareu; és cosa que es veu de lluny.

— Es que estem malhumorats i no pretenem dissimular-ho. Al començament, sí, ens resultava patriòtic de fer el distret i de cercar excuses a totes les atzagaiades i injustícies que cometen els nostres novíssims correligionaris. Ara ens hem convençut que val més dir les coses per llur nom i caigui qui caigui.

—Abans de seguir endavant, un aclariment que crec indispensable. Parleu de vells republicans i de nous republicans... ¿Quin criteri seguiu per fer aquesta classificació?

—Un criteri psicològic, més que cronològic. No em basta per incloure'l entre els vells republicans, que un Sr. hagi confessat la seva fe republicana abans del 14 d'abril de 1931. Necessito, de més a més, que la seva fe s'hagi traduït en alguns actes i a través d'una conducta irreputable.

—Home, aleshores valdria més que dividíssiu els republicans en bons i dolents... Perquè, fillet, entre els republicans anteriors al 14 d'abril 1931 i fins anteriors a la guerra, hi ha un repertori d'indesitjables que Déu n'hi do! Per persuadir-vos-en no féu sinó recordar la història del lerrouxisme a l'Ajuntament de Barcelona... Aquells bé eren republicans, bé es barallaven per imposar als carrers noms significatius de llur ideal, bé volien la secularització de cementiris...

—Ei! No correu tant. Sóc ja massa gran per pagar-me de paraules. No pretenc pas que els polítics republicans siguin àngels, només menats per un ideal sublim... Però, des del moment que en veig una colla que es dediquen sistemàticament a expoliar l'erari públic i a negociar amb els empleus, em nego a classificar-los dins el republicanisme, per molt soroll que facin amb llurs companys... Sé de sobres que aquest soroll no és sinó el camouflatge de l'operació essencial...

—Caram! Sí que ho fan fort. Així, per vós, una colla de personatges que, sota la monarquia, es deien republicans, sortien elegits com a republicans i hissaven cada diumenge la bandera republicana, ara no tenen dret a pintar...

—Per a mi, no. Per a mi, els republicans que es dedicaven a robar i a corrompre l'administració pública, no sols no eren veritables republicans, sinó que eren els puntals més ferms de la monarquia. De manera que quan parlo dels malhumors dels vells republicans, mentalment, elimino tota aquesta dreta, encara que siguin més vells que Matusalem i que hagin bramulat en cinc-cents mitings...

—Sí, sí, vós els elimineu, mentalment, però fixeu-vos com en la pràctica molts d'aquests homes d'història — història en el bon i en el mal sentit de la paraula — formen el nucli principal de l'oposició. Són els que criden més, són els que censuren amb més acritud, són els que cerquen amb més daler l'auxili de les classes acomodades...

—Doncs, precisament és aquest fet un dels que contribueixen més al meu malhumor. El Govern de la República i vacilla; pressentim que l'hora de la substitució és imminentíssima i en comptes de trobar una oposició sana, apta, amb criteri, topem amb un conglomerat ocasional on predominen els xerraires, els golafres i els vanitosos. Dins la relativitat de les coses humanes, és evident que el Govern Azaña, sobretot en el seu període de plenitud, abans de començar a captar la protecció de les fraccions, representava, si més no, un criteri d'austeritat, de decència personal...

—De totes maneres, recordeu-vos de l'*enchufisme*

—No l'oblido pas. Però ja haureu vist com aquesta acusació que era l'única que afectava l'honorabilitat dels ministres i dels diputats, va quedar bon xic esvaïda quan es va dur a la Cambra la llei d'incompatibilitats... D'altra banda, ¿quina garantia d'esmena voleu atribuir al clam d'unes oposicions on abunden els *enchufistes* nats, els homes que havien realitzat l'inflació burocràtica de l'Ajuntament de Barcelona, després esdevinguda elefantiasi incurable? Desgraciadament, existeix el perill d'un règim de combinacions de tot ordre que deixin al nivell d'un joc d'infants, els famosos *enchufes* que hem vist sota el Govern Azaña.

—Qui sap! Tal vegada, el canvi de Govern no es farà a favor d'aquests falsos republicans que flagellen amb tanta indignació. És possible que malgrat llur frenesí de poder, n'hi hagi molts que es quedin amb un pam de nas.

—Tant-de-bo. Però us confesso que no em faig gaires ilusions sobre aquest punt. El mostrari de partits que s'ofereix al President de la República és molt limitat. Sense admetre un bon lot d'aquests republicans tarats no veig la possibilitat de formar una altra majoria. I si es constitueix un Govern amb el sol objecte d'anar a les eleccions legislatives — solució probable — aleshores ens trobarem sotmesos a una prova ben crítica...

—¿Us fan por les eleccions legislatives?

—En el conjunt d'Espanya, sí. No tinc cap motiu per amagar-ho. Com més dies passen, pitjor em sembla la posició de les esquerres governamentals. Al meu entendre, totes elles han comès l'error de creure que en aquesta primera embranzida podien donar a la República una tintura integrament a llur gust. S'han refiat d'unes masses que apenes existeixen i que allà on tenen alguna consistència, com a Catalunya, es lliuren a un extremisme estúpid, és a dir, a un extremisme contraproduent. De manera que ara es troben, sense l'agraïment que li tinguessin dos dits de seny els demostrarien els partits obrers i sense la confiança dels petits-burgesos que havien de constituir llur veritable base política.

—L'error potser no és tot imputable a les esquerres governamental. Tal vegada se us pot carregar una part a aquests extremistes tan dispostos a callar sota un règim de força car a entrebancar sota un règim liberal. I una altra part als petits-burgesos que tan bon punt s'esveren, fugen de l'esquerra i no s'aturen fins a la dreta. Es a dir, que desconeixen la possibilitat d'un centre.

—Conforme, conforme. L'error és difús i tal vegada, més que qualificar-lo d'error, caldria batejar-lo amb el nom d'incapacitat política collectiva. Espanya, en general (sense excloure Catalunya que en aquest punt, ai!, no demostra pas cap superioritat), pateix d'una manca de sentit comú i de serenitat que esparvera. Una impressionabilitat femenina fa que la gent vagi d'un costat a l'altre sense deixar temps a la sedimentació de cap partit ni a la concreció de cap ideal... Els Governs per llur banda, no s'avenen a reconèixer aquesta realitat i actuen talment com si es trobessin davant d'una opinió pública equànime, culta, capaç de no prendre les lleis al peu de la lletra, prou intelligent i prou generosa per tolerar que els mateixos que ella ha elegit perjudiquin llurs interessos i, com si això no fos prou, hi afegeixen alguna atzagaida sorollosa com l'elecció del senyor Alborноz per a President del Tribunal de Garanties o l'aprovació d'unes lleis laiques, severes en la forma, però — això tothom que no badi ho veu venir — que en el fons seran aplicades amb certa benevolença.

—Què voleu que fes Azaña? La composició de la majoria l'obligava a seguir directives que segurament ell creia equivocades. És evident que ell, amb les mans lliures, hauria fet una altra cosa.

Doncs, això és el que més irrita. Veure com els líders, empesos per la mecànica d'unes fraccions parlamentàries que perden el país de vista, van de dret al suïcidi...

—Ui, ui!

—Ja he començat per dir-vos que estava de malhumor.

Si he carregat el quadro de negres, vós, que teniu una paleta més clara, ja em fareu el favor d'aclarir-ho. De tota manera, no crec que sigui inoportú d'acarar els nostres correligionaris amb una visió d'aquesta mena, projectada per algú que no és ni agrari, ni maurista, ni lerrouxista.

8 setembre 1933.

Conversa amb el senyor Casals

Un any de labor a la Conselleria de Treball i Obres públiques

Si alguna cosa preocupava els homes de Catalunya, més que no pas cap altra, eren precisament les qüestions de Treball. Elles, junt amb l'ordre públic, són l'exponent major de l'autonomia i el punt neuràlgic de la vida moderna. Per això, en discutir-se a Madrid l'Estatut, de Catalunya estant tothom vela amb recança l'esmotxament que s'hi anava fent. En resum, per a Catalunya no queda altra cosa que l'execució d'unes lleis socials ja establertes i encara sota un control més o menys efectiu de l'Estat.

—Aquest és el marc en què s'haurà de moure el Govern de Catalunya, i això tot just des d'aquest moment en què ha fet el traspàs. Fins ara el conseller no podia fer gaire cosa més que preparar feina. I això és el que hem fet, en la mesura de les nostres possibilitats, tant el senyor Serra i Moret, en el temps que va ocupar la Conselleria, com jo — ens diu l'actual conseller, senyor Casals.

Realment la situació no és pas massa adequada al lluiment personal, hem de reconèixer-ho.

—Jo — ens diu el senyor Casals — vaig prendre possessió del càrrec de Conseller el dia 5 d'octubre de l'any passat. Com podeu suposar, poques coses he pogut fer, com no sigui, d'una manera oficiosa, procurar lligar esperes entre patrons i obrers, quan hem pogut posar-nos en contacte amb ells. Això en el que es refereix a conflictes de treball. També hem fet una gran tasca d'orientació, indicant especialment als treballadors on havien d'anar a resoldre llurs qüestions i llurs plets. Les coses de la burocràcia són molt perdedores per a aquells que les desconeixen. Són tan emboliadesl

Del que hem anat fent, el més interessant és l'Institut Contra l'Atur Forçós.

—¿Creieu que realment serà eficaç per a combatre l'atur?

—I per què no? De moment ja hem tret a concurs la construcció de la Casa Bloc, que ha d'ésser una obra de veritable interès social. La construcció començarà aviat. La Casa Bloc tindrà capacitat per a dues-centes set famílies. La construcció no és feta a base de pisos d'una sola planta, sinó de dues plantes superposades que formen com una caseta per a cada família, en el conjunt de la construcció.

El conjunt de la construcció tindrà, a més, jardins, camps de joc per a les criatures, biblioteca, guarderia per a infants, piscines i altres serveis, i tots els pisos tindran dutxa.

—¿I el cens d'obrers parats que ha fet l'Institut, penseu vós que és realment el de la majoria dels obrers sense feina de Catalunya?

—Jo crec que sí. Penseu que durant els primers dies els obrers van acudir a l'oficina o corrua feta. Després, a causa d'una propaganda que és va fer, dient que serviria per a fer un fitxer de la policia, es va estronar, però en publicar una nota nosaltres dient que no era cert, van tornar a venir, fins que va anar minvant i acabà del tot.

Cal tenir en compte la tasca de desprestigi que les dretes han vingut fent en contra tot el que significa avanç social i en contra de la República. Ells més que ningú més són els que han inflat les proporcions de l'atur, per així alarmar continuament el poble, com són ells els que han fet una gran propaganda perquè els homes de diners s'esveressin i així posar en mala situació els homes que governen la República per la manca de confiança i per la por dels homes que han de mobilitzar el capital.

—La Casa Bloc que construiu dóna feina a obrers de Barcelona i als de la construcció. Però ¿i els de fora i els dels altres oficis?

—A fora fem acords amb els municipis perquè portin a terme les obres municipals que tinguin acordades, i si no tenen la consignació necessària els ajudem nosaltres. Quant als obrers dels altres oficis, penseu que una construcció així dóna feina a tota mena de professions. De totes maneres ja procurarem nosaltres que els que prenguin les contractes donin feina als obrers inscrits al cens. Els contractistes que facin la construcció tenen l'obligació de treballar amb un vuitanta per cent dels inscrits, i tot seguit començarem a fer noves obres per donar feina al peonatge, que és el que més abunda. Esperem que en poc temps haurem pogut reduir d'una manera extraordinària el nombre d'obrers parats.

El senyor Casals

—I en altres coses, ¿què és el que teniu preparat?

—Pensem fer tots els possibles per a millorar el retir obrer, cosa que, com ja sabeu, vam iniciar abans i tot de fer el traspàs. De moment hem aconseguit millorar les condicions del traspàs. Sabeu que a Catalunya l'Institut de Previsió està representat per la Caixa de Pensions. Nosaltres no hi tenim més que un delegat i hem aconseguit millorar aquesta representació.

—¿Però voleu dir que reservant-se l'Estat la legislació en aquest aspecte, Catalunya podrà reformar les condicions del retir?

—Naturalment que sí. En les matèries en què l'Estat no té legislació, és natural que Catalunya, si vol, legisli, i quan l'Estat ho faci, si ens sobrepassa, no ens queda més que posar-nos al seu nivell, i si estem més avançats nosaltres, tot això hi sortim guanyant.

—I en matèria de Jurats Mixtos ¿què penseu fer?

—En aquesta matèria, com en las altres de Treball, l'Estat es té reservada la legislació; per tant, no ens queda cap més remei que complir amb les lleis que hi ha fetes, però, amb tot, podem portar a terme una gran tasca. De moment farem que els assumptes no s'eternitzin en la darrera instància, com passa ara, degut a què tot va a parar a Madrid, i el ministre del Treball, per més que vulgui, no pot donar l'abast. Els patrons, que saben que els recursos triguen, molt sovint, més de vuit mesos a resoldre's, aprofiten això i encara que pensin que ha d'ésser resolt en contra d'ells, molt sovint, per fastiguejar l'obrer que els ha denunciat, presenten recurs. Així, de passada, saben que molts obrers, esverats per aquesta espera, s'avenen a solucions perjudicials per a ells. Això és una de les coses que s'han d'acabar i s'acabaran. Els recursos procurarem que siguin resolts al més aviat possible. Els obrers no tenen cap motiu per esperar la solució dels seus plets de treball.

S'han dit moltes coses contra els Jurats Mixtos. Moltes d'elles són veritat, altres no. Aquesta del retard n'és una. Quant a les altres coses, he de dir-vos que dels Jurats Mixtos alguns funcionen bé i altres malament. Contra aquests penso ésser inexorable, i faré tots els possibles perquè compleixin la missió que tenen encarregada sense cap mena de partidisme.

—¿Penseu fer cap més obra d'alguna importància?

—De moment tenim en estudi el projecte de reunir en un sol edifici els serveis de treball que ara paguen lloguers, i cars, a tot arreu de Barcelona. Com que per a això no trobarem cap edifici adequat, el nostre projecte és el de construir-ne un de nou a càrrec de l'Institut contra l'Atur Forçós, i aquest edifici, amb els lloguers que ara paguen els organismes esmentats, al cap de pocs anys podria ésser totalment propietat de la Generalitat. Com podreu veure, el benefici seria així doble. Feina per als obrers i un nou edifici per al Govern de Catalunya.

—¿La situació social és bona en general?

—No és pas el moment en què ha estat pitjor. Teniem, per exemple, en perspectiva el conflicte de Sabadell i per fi hem pogut aconseguir que patrons i obrers es possessin en relació i que ultimessin negociacions. Penso que no trigaran gaires dies a redactar unes bases que acceptin les dues parts, i així s'haurà evitat un conflicte que podia ésser dels greus. En altres rams la situació és estacionària, i espero que amb l'ajut de l'opinió i amb la bona voluntat de tots anirem aconseguint pacificar els esperits del tot. Jo per la meva part penso posar tota la meva autoritat a fer que les lleis socials es compleixin sense excusa a tot arreu de Catalunya i amb tota la seva intensitat. Per aconseguir-ho farem que les inspeccions als llocs de treball es facin d'una manera intensa i amb tot el rigor.

La tasca a Obres públiques

També la tasca feta a Obres Públiques per la Generalitat és d'alguna importància. En els dos anys que portem de República, a Catalunya s'han portat a terme les obres següents:

Camí veïnal de la carretera de Medinyà a Banyoles, a Cornellà de Terri, a la de Ventalló a Ba-

Secció de les vivendes de la Casa-Bloc

nyoles, a Pujals dels Cavallers.

Camí veïnal de Flassà a Sant Llorenç de les Arenes.

Camí veïnal de la Parròquia de Palaudàries a la carretera de Mollet a Moià, en terme de Palausolitar i amb enllaç a la Parròquia de Plegamans.

Camí veïnal de Garrigàs a l'estació de Vilamalla, per Tonyà.

Camí veïnal de Sant Vicenç de Camós a la carretera de Girona a Olot.

Camí veïnal de Pallaresos a Perafort.

Camí veïnal de Cassà de la Selva a Caldes de Malavella, amb branca a Sant Andreu Salou.

Camí veïnal de Savallà del Comtat de la carretera de Guimerà a Santa Coloma de Queralt.

Camí veïnal de Vallespinosa a la carretera de Montblanc a Santa Coloma de Queralt.

Supressió del gual del quilòmetre 1 i rectificació de la rampa del quilòmetre 0'960 al quilòmetre 1,160 de la carretera de Santa Maria de Palautordera a la de Caldes de Montbui a Sant Celoni;

Camí veïnal de Serra d'Almos a la carretera d'Alcolea del Pinar a Tarragona, per Darmós.

Camí veïnal de Terradelles a la carretera de Madrid a França.

Camí veïnal de Saumella a la carretera de Valls a Igualada.

Camí veïnal de Foixà a la carretera de l'Estat de Parlabà a la de Girona a Palamós.

Camí veïnal de la carretera de Santa Coloma a Lloret al Balneari Termes Orion, amb pont sobre la Riera Major.

Variant (travessera del poble d'Aitona) de la carretera de Madrid a França a Serós.

Acabament de la travessia per Sant Llorenç Savall de la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs.

Camí veïnal de Serós a Granja d'Escarp, amb pont sobre el Segre.

Camí veïnal d'Albesa a Menàrguena.

Enllaç i travessia per Parets del camí de Parets a la carretera de Sabadell a Granollers i de Parets a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs.

Camí veïnal de Molins de Rei a Vallvidrera, tros segon.

Camí veïnal d'Artesa de Montblanc a Santa Maria de Montmagastrell.

Camí veïnal d'Esterri d'Aneu a l'Alós.

Camí veïnal de Corbins a Balaguer.

Camí veïnal de La Riba a Farena, per Pinetell.

Camí veïnal de Martorell a Vilafranca del Penedès, acabament fins a estroncar amb la carretera de Tarragona a Barcelona.

Camí veïnal d'Igualada a Espelt.

Camí veïnal de Fonollosa a Sant Pere Salavinera, per Aguilar de Segarra, tros primer, amb ramal a l'estació d'Aguilar de Segarra.

Acabament del tros segon del camí de Navarcles a la carretera de Basella a Manresa.

* * *

I té en preparació de subhasta les que segueixen:

Camí veïnal d'Esplugues a L'Hospitalet.

Camí veïnal del Prat de Llobregat a Viladecans.

Camí veïnal de La Nou a la carretera de Montesquiu a Berga.

Camí veïnal de Sardanyola a la carretera de Cornellà a Fogàs de Tordera, en terme d'Horta, per Valldaura, tros segon.

Camí veïnal de Puigreig a Santa Maria de Marlès amb ramal a La Guàrdia.

Camí veïnal d'Espunyola a Puigreig per Casserres, ramal a Gironella.

Camí veïnal de Tordera a Fogàs de Tordera.

Camí veïnal de Pobla de Claramunt al barri dels Vivencs.

Camí veïnal d'Olvan a la carretera de Vic a Gironella.

Camí veïnal de Castell d'Aro a la Platja de Sant Pol.

Camí veïnal de Malgrat a Blanes (reformat, travessia per Malgrat).

Camí veïnal de Noves de Segre a l'Hostal de Bahent, Secció primera (reformat i addicional).

Camí veïnal de Noves de Segre a Gerri.

Camí veïnal de Martinet a Montellà.

Trossos segon i tercer del tram de Sort a la Collada de Cantó en la Secció de Sort a La Seu d'Urgell de la carretera de Sort a Berga, per La Seu d'Urgell; Adrall a la Collada de Cantó de la dita carretera i trossos primer i segon de la carretera de Lleida a Pont de Suert i Pobla de Segur, Secció d'Alfarràs a Tragó de Noguera.

Travessia de Serós a la carretera de Fraga (Madrid a França a la de Lleida a Flix, a Maials, Secció de Fraga a Serós, tros únic..

Camí veïnal de les Borges Blanques a Cervià, tros segon.

Tros cinquè de la Secció d'Esterri a Viella, corresponent a la carretera de tercer ordre de Balaguer a la frontera francesa, amb pont sobre el Noguera Pallaresa.

* * *

Respecte a la conservació de carreteres i camins, la Generalitat ha intensificat la implantació de ferms especials, i s'ha ampliat la xarxa en uns 100 quilòmetres; respecte als camins de ferm ordinari s'han realitzat sense interrupció treballs d'arranjament i consolidació, i s'ha posat el màximum d'interès per tal que en efectuar-se el traspàs de les carreteres de l'Estat la Generalitat pugui dedicar tota l'atenció que les dites carreteres traspassades faci necessari.

—Com podeu veure — ens diu l'amic Casals —, la feina feta, malgrat que hem hagut de ferho tot, tant jo com els meus antecessors amb el Pressupost de l'any trenta, no és pas poca. Els enemics de Catalunya i de la República no podran destruir la feina feta perquè és aquí i és evident, i el poble no es deixarà enganyar per qui amb mitges intencions vulgui negar el que és tan tangible.

Arròs «SOS»
Unica marca de qualitat — El més nutritiu
HIGIENICAMENT ENSACAT EN SAQUETS DE 1 QUILO
DIRECTAMENT DEL MOLI AL CONSUMIDOR
PER A CONSERVAR LA SALUT, EXIGIU-LO A TOTES LES TENDES DE QUEVIURES
Delegació de vendes i canvi de cupons — B. PASTOR
Ronda Sant Antoni, 78, pral. 1.ª — Telèfon 12071
BARCELONA